

S. Sayısı : 123

Askerî şoför ve sanatkârlara verilecek ücret ve yevmiyeler hakkındaki 1272 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/51)

T. C.

Başvekkâlet

30 . V . 1943

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2099

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Askerî şoför ve sanatkârlara verilecek ücret ve yevmiyeler hakkındaki 1272 sayılı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 21 . V . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâihası esbabı nucebisiyle birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Seydam

Mucip sebepler lâihası

Ordu kıtaatının günden güne makineleşmesi ve Ordu sanayiinin mütemadiyen artması sebebiyle sanatkâr ihtiyacı da o nispette artmakta olduğundan sanatkâr memur kadrolarında da askerlik hizmetine dahil olan sanatkâr erler istihdam etmek mecburiyeti hâsıl olmaktadır.

Fabrika ve müesseselerde ücretli kadrolarda istihdam edilen sanatkâr erlere ayda otuz liraya kadar ücret verilmekte iken kıtaatın sanatkâr memur mahallerinde istihdam edilecek erlere er maaşından başka bir şey verilmemesi adalet ve maslahata hiç tevafuk etmediğinden onlara da aynı ücreti verebilmek maksadıyla 1272 numaralı kanunun ikinci maddesinin tadiliğe lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 1 51

Karar No. 7

8 . V . 1943

Yüksek Reisliğe

Askerî şoför ve sanatkârlara verilecek ücret ve yevmiyeler hakkındaki 1272 sayılı kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi hakkında Başvekkâletin 6/2099 sayı ve 30 . V . 1942 tarihli yazısıyla gelen ve Yüksek Reisliğin 3 . V . 1943 tarih ve 1/51 sayılı ile encümeni-

mize havale edilen kanun lâihası ve mucip sebepleri Millî Müdafaa ve Maliye vekillikle rinin salâhiyetli memurları hazır olarak encümenimizde incelendi.

1272 sayılı kanun ancak Askerî fabrikalar ve müesseselerdeki ücretli veya yevmiyeli sivil

müstahdemler yerine kullanılan sanatkâr erleri istihdaf etmektedir. Halbuki Ordu birliklerinin gün geçtikçe makineleşmesi yüzünden bundan böyle birliklerde dahi sanatkârlara olan ihtiyaç artmaktadır. Sanatkâr temini hususundaki zorluk dolayısıyla bu hizmetler için dahi Orduya askerî vazifelerini yapmak üzere giren sanatkâr erlerden istifade zarureti hâsıl olmaktadır. Bu gibi sanatkâr erler ise, hizmetin zorluğu yüzünden veyahut müesseselerde çalışan emsallerini görerek fazla bir nimet ve imtiyaz temin edilmeyince sanatlarını saklamaktadırlar. Binaenaleyh, müesseselerde ve fabrikalarda olduğu misillâ Ordu birliklerinde dahi sanatkâr sivil müstahdemler yerinde kullanılacak erlere ayda 30 lirayı geçmemek üzere ücret veya yevmiye verilmesi hususunda Millî Müdafaa vekâletinin teklifi encümenimizce dahi çok yerinde ve tasarruflu görülmüştür.

Ancak, tatbikatta tereddüde mahal kalmamak ve kanunda bahsedilen (Askerî fabrikalar) dan maksadın Millî Müdafaa vekâletinin bilûmum kara, deniz ve hava askerî fabrikaları olduğunu ve (Askerî sanatkâr memurlar mahalleri) tâbirinin de tasdik olunan kadrolarına göre bütün orduya şâmil bulunduğunu tebarüz ettirmek maksadıyla Encümenince lâyiha da bazı ibare tashihleri yapılmış ve kendilerine ücret verilecek olan bu erlerin ehliyeti, M. M. Vekillîğinin salâhiyetli kılacağı makamlarca tasdik edilmiş olması keyfiyeti metinde tasrih edilmiştir.

1272 sayılı kanunun ana maddesi olan işbu

ikinci madde böylece yeniden tedvin edilince geriye buna müteferri diğer iki kısa madde kalıyor, ki bunları yeni kanunda aynen yazarak ve metinde kullanılan ve sonra, yine kanunla değiştirilen eski tâbirleri değiştirmek suretiyle tezadı kaldırmak için kanunun tamamını değiştirip 1272 sayılı kanunu mülga addeylemek Encümenince pratik telâkki edilmiş ve böylece kanunun teaddüt eylemesi mahzuru kaldırılarak Hükümetin de muvafakatiyle tadil yerine yeni kanun yapılmak kararı verilmiştir.

Böylece Encümenimizce yeniden tanzim edilen kanun lâyihası işbu mazbataya bağlı olarak havalesi mucibince Bütçe encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Sinob	Tekirdağ	Konya
C. K. İncedayı	R. Apak	V. Bilgin
Ağrı	Bursa	Bursa
H. Tuğaç	Gl. A. Atlı	Gl. N. Tınaz
Çankırı	Çorum	Diyarbakır
Dr. A. Arkan	E. Ş. Akgöl	Gl. K. Sevüktekin
Edirne	Elâzığ	Erzincan
M. E. Ağaoğulları	H. Kızıoğlu	Ş. Sökmensüer
Erzurum	Gazianteb	İsparta
A. Akyürek	Dr. M. Canbolat	C. Tüzemen
Kars		Kırklareli
Gl. H. Durudoğan		Korgl. K. Doğan
Kocaeli		Muğla
Gl. M. Baklı		S. Güney
Siird		Tokad
B. Türkay		S. Çelikkol

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Esas No. 1/51
Karar No. 74

14. VII. 1943

Yüksek Reisliğe

Askerî şoför ve sanatkârlara verilecek ücret ve yevmiyeler hakkındaki 1272 sayılı kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine dair Başvekâletin 6/2099 sayılı ve 30 Mayıs 1942 tarihli tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan ve Yüksek Reisliğin 1/51 sayılı ve 3 Mayıs 1943

tarihli derkenariyle Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni mazbatasını Maliye ve Millî Müdafaa vekillikleri mümessilleri hazır oldukları halde müzakere edildi.

Askerî kadrolarda mevcut sivil müstahdem-

lerle sivil şoförler yerinde kullanılan erlere ücret ve yevmiye verilmesi 1272 ve 17 Mayıs 1928 tarihli kanunla kabul edilmiş olduğu halde askerî sanatkâr memurlar yerinde kullanılan erlere böyle bir ücret verilmemesi, sivil hayatta sanatkâr olan erlerin, silâh altına celbedildikleri zaman bu vaziyetlerini gizlemelerini mücip olmakta ve bu da kâfi derecede askerî sanatkâr memur bulunmayan birliklerde sanatkâr erlerden istifade edilmesi imkânlarını azaltmakta ve hariçten sivil sanatkârlar aranmasını icabettirmektedir.

Askerî kadrolarda mevcut sivil müstahdemler ve şoförler yerlerinde kullanılan erlere, ücret ve yevmiye verilirken, aynı tarzda askerî sanatkâr memurlar yerinde kullanılacak olanlara ücret verilmemesi madelete uygun bulunmadığı gibi bundan hizmet de müteessir olmakta bulunduğundan bu kabil erlere dahi diğer emsalleri derecesinde ücret veya yevmiye verilmesi maksadiyle 1272 sayılı kanunun ikinci maddesinin tadili cihetine gidildiği anlaşılmış ve lâyiha Encümenimizce de muvafık görülmüştür.

1272 sayılı kanunun üç, dört maddeden ibaret bulunması ve tedvin edildiği zamana nazaran askerî kadro vaziyetlerinin değişmiş bulunması dolayısıyla bu kanunun en esaslı hükmü ihtiva eden ikinci maddesi tadil edilip diğerlerinin olduğu gibi bırakılması kanundaki tâbirler arasında tahalüfü ve kanunların lüzumsuz yere çoğalmasını intaç edeceğini nazarı itibara alan Millî Müdafaa encümeni, 1272 sayılı kanunun diğer maddelerinin de yeni lâyihaya alınarak, mezkûr kanunun ortadan kaldırılmasını muvafık bulmuş ve Encümenimiz de bu noktai nazara iştirak etmiştir.

Bu esaslar dairesinde yeniden kaleme alınan lâyihada Encümenimizce yapılan değişiklikler de aşağıda arz edilmiştir:

1. — 1272 sayılı kanun tamamen ilga edilmekte ve yerine yeni lâyiha kaim olmakta bulunduğundan lâyihanın unvanında Millî Müdafaa encümenince konulan (1272 sayılı kanunu değiştiren) ibaresine lüzum olmadığı gibi, lâyiha alelhlâk askerî şoför ve sanatkârlara ücret verilmesine dair olmayıp muayyen kadrolarda istihdam edilecek olan erlere taallük ettiğinden lâyihanın unvanı bu maksadı ifade

edecek şekilde değiştirilmiştir.

2. — lâyihanın sivil şoförler yerinde kullanılacak erlere ait birinci maddesinde Millî Müdafaa kadrosunda denildiği halde sivil müstahdemler ve askerî sanatkâr memurlar yerlerinde kullanılacak erlere ait ikinci maddesinde (Millî Müdafaa vekillığının kara, deniz, hava askerî fabrikaları ile Harita umum müdürlüğü kadrolarında) tâbiri kullanılmıştır. İki maddede ayrı ayrı tâbirler kullanılması zihinleri şaşırtaacak ve aynı kadroları kasteden her iki maddeye başka başka mânalar atfedilmesini mücip olacak mahiyette bulunduğu gibi, Millî Müdafaa vekillığının kara, deniz, hava askerî fabrikalar ve harita kadrolarından ayrı bir de ordu kadrosu mevcut olmayıp ordu birlikleri dahi arzulanan kadrolar meyanına dâhil bulunduğundan ikinci maddede bu tâbirlere ilâveten bir de (Ordunun askerî sanatkâr memurları) suretinde bir ibare konulması bir kat daha tereddüdü celbedeceği tabii görüldüğünden, her iki maddenin aynı mealde olmasını temin edecek ve gerek Millî Müdafaa vekillığının merkez teşkilâtında ve müesseselerinde gerekse ordu birliklerinde, sivil şoför, sivil müstahdem ve askerî sanatkâr memur kadrolarında kullanılacak erlerin kâffesine şâmil olacak şekilde birinci ve ikinci maddeler yeniden yazılmıştır.

3. — 1272 sayılı kanundan aynen alınmış olan Millî müdafaa encümenin 3 ncu maddesi, bu suretle istihdam olunan erlerin işe, ilbas ve sair hususlarının diğer erler gibi temin olunacağına dairdir. Silâh altında bulunan erler işe, ilbas ve saire gibi hususlarda yekdiğerinden farklı bir vaziyette olmayıp elde bulunan lâyiha erlerden muayyen bazı kadrolarda kullanılacak olanlara, ilâveten verilecek ücret veya yevmiyeye taallük etmekte ve bunlara sanatlarını iera dolayısıyla bu kanun hükmüne tevfikan ücret veya yevmiye verilmesi askerlik vaziyetlerinde bundan mütevellit haklarında ve mecburiyetlerinde bir değişiklik husule getirmemektedir. Bu itibarla bu kabil erlerin işe, ilbas ve saire gibi hususlarda, emsallerinden farklı bir muameleye tabi tutulmaları ve hususi kanunlar da tanınmış olan işe, ilbas, teçhiz gibi haklardan mahrum edilerek bunların temini kendi uhdelelerine tahmil edilmesi gibi bir mülâhaza vârit görülemeyeceğinden tabii olan bu vaziyetin kanunda ayrıca zikir ve tasrihine lüzum bulun-

madrği neticesine varılarak üçüncü madde lâ-yihadan çıkarılmıştır.

Diğer maddelerde yapılan değişiklik kelime tashihlerinden ibaret olduğundan ayrıca izaha lüzum göstermemektedir.

Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Bu M. M.	Kâtip
Çorum	Aydın	İstanbul
İ. Eker	Gl. R. Alpman	F. Öymen
Amasya	Antalya	Bitlis
A. K. Yiğitoğlu	N. E. Sumer	B. Osma

Çanakkale
S. T. Arsal
Edirne
M. N. Gündüzalp
İstanbul
İ. H. Ülkmen
Manisa
F. Kurdoğlu
Yozgad
S. İçön
Zonguldak
H. A. Kuyucak

Diyarbakır	Diyarbakır
R. Bekit	Ş. Utuğ
Hatay	İstanbul
H. Selçuk	H. Kortel
İzmir	Konya
M. Mirsel	Dr. S. İrmak
Mardin	Tokad
R. Erten	R. A. Sevengil
Yozgad	Zonguldak
A. Sungur	E. Erişirgil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Askerî şoför ve sanatkârlara ve-rilecek ücret ve yevmiyeler hak-kındaki 1272 numaralı kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 1272 numaralı kanunun ikinci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

(Millî Müdafaa vekâleti Kara, Deniz, Hava ve Askerî fabrikalar ve Harita kadrolarına dahil sivil müstahdemler ve askerî sanatkâr memurlar mahallinde istihdam olunacak sanatkâr erata kadrolarında muayyen ücret veya yevmiyenin âzami nısfı kadar ücret verilebilir. Ancak bu miktar ayda otuz lirayı tecavüz edemez. Bunlardan maaş sanatkâr memurların yerinde istihdam edileceklerin ücretleri maaş tertibinden verilir.)

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî şoför ve sanatkârlara ve-rilecek ücret ve yevmiyeler hak-kında 1272 sayılı kanunu değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1. — Millî Müdafaa kadrosuna dahil olan ücretli sivil şoförler yerine kullanılacak şoför erlere ayda maktuan ve âzami 30 lira ücret verilir.

MADDE 2. — Millî Müdafaa vekilliğinin Kara, Deniz, Hava, Askerî fabrikalarıyla Harita umum müdürlüğü kadrolarına dahil sivil müstahdemler ve ordunun askerî sanatkâr memurları mahallerinde kullanılacak

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Millî Müdafaa vekilliği kadrolarına dahil sivil müstahdemler ve askerî sanatkâr memurlar yerinde kullanılacak şoför ve sanatkâr erlere verilecek ücret ve yevmiyeler hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Millî Müdafaa vekilliği Kara, Deniz, Hava, Askerî fabrikalar ve Harita kadrolarına dahil ücretli sivil şoförler yerinde kullanılacak şoför erlere ayda 30 lirayı geçmemek üzere ücret verilebilir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı kadrolara dahil sivil müstahdemler ve askerî sanatkâr memurlar yerlerinde kullanılacak ve Millî Müdafaa vekilliğinin salâhiyetli kılacağı makamlarca ehliyetleri tasdik

Ha.

M. M. E.

B. A.

Millî Müdafaa vekilliğinin selâhiyetli kılacağı makamlarca ehliyeti tasdik olunacak sanatkâr erata kadrolarında muayyen ücret veya yevmiyenin en çok yarısı kadar ücret verilebilir. Ancak bu miktar ayda 30 lirayı geçemez. Bunlardan maaşlı sanatkâr memurların yerinde istihdam edileceklerin ücretleri maaş tertibinden yerilir.

MADDE 3. — Birinci ve ikinci maddelerde zikredilen çoför ve sanatkâr erlerin işe, ilbas ve sair hususları diğer erat misillü temin olunur.

MADDE 4. — 1272 sayılı kanun kaldırılmıştır.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri yürütür.

olunacak sanatkâr erlere ayda otuz lirayı geçmemek üzere kadrolarında yazılı ücret veya yevmiyenin yarısına kadar ücret veya yevmiye verilebilir.

Maaşlı sanatkâr memurlar yerinde kullanılacak erlerin ücretleri maaş tertibinden ödenir.

MADDE 3. — Askerî çoför ve sanatkârlara verilecek ücret ve yevmiyeler hakkındaki 17 Mayıs 1923 tarih ve 1272 sayılı kanun kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden mer'îdir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

23. V. 1943

Bş. V.	Ad. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu
M. M. V.	Da. V.
A. B. Artunkal	Dr. A. Tüser
Ha. V.	Ma. V.
Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mi. V.	Na. V.
Yücel	A. F. Cebesoy
İk. V.	S. İ. M.
S. Day	Dr. H. Alataş
G. İ. V.	Zr. V.
B. Karadeniz	M. Erkmen
Mh. V.	Tl. V.
F. Engin	M. Ökmen